

EIDSIVATING LAGMANNSRETT

gjør vitterlig:

K J E N N E L S E

av 11. august 1993

i ankesak nr. 91-02210

YTTERHAUG M.FL. - SÅTTÅHAUGEN GRUNNEIERLAG M.FL.

Ankende parter:

Arne S. Ytterhaug
Ola Brynhildsvoll
Håkon Dalbakk
Jon Konrad Sandnes
Jon Oskar Berntsen
Per Ryen
Per Ousten
Oddmund Ryen
Paul Krog
Per T. Smedås
Petra og Leif Olav Nordvang
Karstein Johaug
Marit og Helge Ytterhaug
Ottar Hummelvoll
Ola Breen
Arne G. Grue
Ingmar Brynhildsvoll
Gudbjørn Ryen
Bjørn Nygård
John Egil Bakken
Jon J. Meli
Bodil og Tor I. Galåen

Helge Nyggjelten
Trond Tollan
Arne Nygård
Jon M. Berg
Leif Engebakken
Per Erland Lillebakken
Magnar Flaten
Esten O. Gjelten
Solbjørg og Mads Berg
Einar O.I. Nyaas
Torger Lillehaug
Eilif Gjelten
Per Olav Berg
Egil Ryen
Alfred Brynhildsvoll
Ola Myrtrøen
Simen P. Berget
Leif Olav Ryen
Harald Rønningen
Kjell Magne Ryen
Jan Helge Stenvoll
Arne Holte
Kåre Olav Berg
Arnulf Utstumo

Prosessfullmektig: Advokat Karl Arne Utgård, Hamar

Hjelpeintervenienter: Ole Nyggjelten
Per Kvernbekkeng
Henry Holm
Karen Agnes Henningsmo
Per Kroken
Bjørn Borren
Egil Østgård
Leiv Olav Nyborg
Per Johan Westvold
Per Volden
John P. Moseng
John Aage Grue

Steinar Grue
Per J. Grue
Inge Kroken
Ola Østgaard
Lars Østgårdseggen
Odd Stålem
Elida Jorde Kristiansen

Prosessfullmektig: H.r. advokat Nils M. Vaagland, Trondheim

Motpart: Såttåhaugen Grunneierlag
Thor Aas
Astrid og Ingemar Forseth
Odd Lilleøien
Inge og Oddveig Eggen
Ingulf Os
Olga Kokvoll

Prosessfullmektig: Advokat Elling Christian Follestad, Gjøvik

Dommer: Lagdommer Ola Melheim

K J E N N E L S E :

Ved stevning av 2. januar 1990 gikk Arne S. Ytterhaug m.fl. til søksmål mot Såttåhaugen Grunneierlag m.fl. Saken gjelder tvist om jakt- og fiskerett innenfor Såttåhaugen hamnelags område i Dalsbygda i Os kommune. Nord-Østerdal herredsrett avsa dom den 1. juni 1991. Saksøkerne fikk delvis medhold, men fikk ikke tilkjent saksomkostninger. Begge parter har erklært anke.

Ved prosesskrift av 4. desember 1991 har høyesterettsadvokat Vaagland erklært hjelpeintervensjon på vegne av 17 inter-venienter, som senere er utvidet til 19 (dokument nr. 64). Intervensjonen er erklært til fordel for de ankende parter Ytterhaug m.fl. Det er for lagmannsretten lagt ned slik påstand:

1. Advokat Karl Arne Utgårds påstand i ankeerklæring av 02.09.1991 tiltres.
2. Hjelpeintervenientene tilkjennes saksomkostninger.

Advokat Follestad har på vegne av ankemotpartene lagt ned slik påstand:

1. Hjelpeintervensjonen fra Ole Nygjelten m.fl., tilsammen 19 stk., avvises.
2. Såttåhaugen grunneierlag m.fl. tilkjennes saksomkostninger.

Hjelpeintervenientene, Ole Nygjelten m.fl., har i det vesentlige gjort gjeldende:

Tvisten gjelder spørsmålet om de ankende parter Ytterhaug m.fl. har fiske- og jakt rett i hamnelaget. Hjelpeintervenientene anser seg materielt å stå i samme stilling som de ankende parter. Den nødvendige rettslige interesse foreligger, jf tvml. § 75.

Herredsretten har ved sin vurdering bl.a. sett bort fra det grunnlag som Høyfjellskommisjonen bygget på i sin kjennelse av

13. juli 1934. Denne viser at fjellområdet har vært utnyttet i fellesskap, og at dette i eldre tider har vært ansett som felles eiendom under visse hovedbruk.

De ankende parter gjør gjeldende at de er setereiere i området. Med unntak av Inge Kroken gjøres dette ikke gjeldende av intervenientene. Alle intervenienter har dog slåtterrettigheter innenfor de ankende parters setrer. Forskjellen med hensyn til selve seterretten er imidlertid ikke avgjørende. De ankende parter bygger selv sitt krav på et langt bredere grunnlag. Det er her vist til anførselene i herredsrettens dom side 10-12. Bruken av slåtter og bruken av fjellområdene er det primære. Intervenientene har i realiteten krav på andel i jaktrett på grunnlag av de bruksrettigheter som er utøvet fra gammelt av. Slåtterrettighetene var den opprinnelige hovedutnyttelse i området, og disse rettigheter er således av sentral betydning. I flere dommer er slåtteeiere blitt ansett som grunneiere i sine områder. Setrene er som oftest anlagt i gamle slåtteteiger. I nærværende sak er de opprettet på et sent tidspunkt i den utvikling som har ledet til at området ble anerkjent som privat eiendom.

I tillegg til den slåtterrett som er utøvet, kommer utnyttelse til jakt, mosetak og fiske. Til belysning av disse forhold er det fremlagt en rekke kopier av korrespondanse fra 1934 til 1981, jf dokument nr. 74.

Hva spesielt angår hjelpeintervenient nr. 15, Inge Kroken, har han rett til seter ifølge et storskifte fra 1951. Han står således i samme stilling som de ankende parter Ytterhaug m.fl.

Til motpartens innsigelse om at den nødvendige rettslige interesse mangler, er det fremhevet:

De enkelte hjelpeintervenienters rettslige interesse i at den ene av partene vinner fremgår av prosesskrift av 18. desember 1991. Det er bare etableringen av setrene som atskiller intervenientene (med unntak av Kroken) fra de ankende parters

rettsstilling. Intervenientene ville derfor hatt den nødvendige rettslige interesse for å gå til selvstendig søksmål, jf tvml. § 54. Slik saken ligger an, må de enn mer ha tilstrekkelig interesse til å gå til intervensjonssøksmål. Det er her vist til Schei: Tvistemålsloven med kommentarer I side 181 og side 184.

Endelig har hjelpeintervenientene fremhevet en del dommer fra samme distrikt som viser hvordan fjellområdene er vurdert i forhold til tilstøtende eiendommer. Det er fremhevet at Eidsivating lagmannsretts dom av 11. juli 1945 må tillegges samme vekt for intervenientene som for de ankende parter. På samme måte som de ankende parter nr. 1-19 var hjelpeintervenientene ikke parter den gang. De er imidlertid nå medlemmer av Dalsbygda jaktsameie, som var en av de ankende parter.

Ankemotparten, Såttåhaugen grunneierlag m.fl., har i det vesentlige gjort gjeldende:

Søksmålet fra Ytterhaug m.fl. er i første rekke bygget på deres rett som setereiere i de nærliggende områder. Formålet med søksmålet er å komme i samme posisjon som de "Dalsbygdingen" som var parter i sak avgjort av Eidsivating lagmannsrett den 11. juli 1945. Setereierne, med unntak av Inge Kroken, står i en helt annen situasjon enn hjelpeintervenientene. Det er forøvrig uklart hvor de enkelte intervenienters slåtteeiendom måtte ligge i forhold til tvisteområdet. Ovennevnte Inge Kroken var forøvrig opprinnelig med i forberedelsen av søksmålet, men gikk ut. Hans rettsforgjenger var heller ikke med i saken i 1945. Kroken bør ikke kunne komme inn nå som intervenient.

Det foreligger ikke nødvendig rettslig interesse, snarere tvert om. Dersom de ankende parter skulle vinne frem på bakgrunn av deres stilling som setereiere, må det være i strid med intervenientenes interesser.

Hjelpeintervenientene har for øvrig omgått motpartens provokasjon når det gjelder å godtgjøre de enkeltes rettslige interesser i at den ene part vinner. Anførlene viser ikke at

intensjonen er å opptre til støtte for den ankende part, men heller at intervenientene pretenderer å ha et krav på jaktrett ut fra allmenningsrettslige forestillinger.

Til nærmere underbygging av at det ikke er grunnlag for intervensjon, er det vist til Bratholm og Hov: Sivil rettergang side 142 og side 144-145, samt Schei: Tvistemålsloven med kommentarer I side 181.

Advokat Follestad har på vegne av motpartene bedt innhentet uttalelse fra de ankende parter prosessfullmektig angående betydningen av seterrettighetene. Det er avgitt uttalelse slik det fremgår av prosesskrift av 23. oktober 1992 (dokument nr. 100).

Lagmannsretten skal bemerke:

Det legges til grunn at det foreligger en begjæring om såkalt svak hjelpeintervensjon, jf tvml. § 75.

Grunnvilkåret for intervensjon er at intervenienten eller den som opptrer på hans vegne, har partsevne og dessuten er prosessdyktig. Det er videre et vilkår at man må opptre før saken er rettskraftig. Disse vilkår er oppfylt i nærværende sak.

Det gjenstår da å vurdere om intervenienten har den nødvendige rettslige interesse i at de ankende parter vinner saken, jf tvml. § 75. Dersom en slik interesse anses å foreligge, har intervenienten et krav på å opptre i den forstand at det ikke kreves samtykke fra den han opptrer til støtte for.

Uttrykket "rettslig interesse" er nokså upresist. For å kunne karakteriseres som "rettslig" må det kreves at dommen på en eller annen måte vil angå en rett man mener å ha. Det kan ikke være nok at intervenienten rent faktisk blir ugunstigere stillet om parten taper. Den rettslige interesse må gå på domsresultatet, dvs. at den som støttes vinner.

Lagmannsretten har funnet det vanskelig å vurdere intervensjons- spørsmålet, idet en rekke av anførslene og innsigelsene nærmest gjør det nødvendig å gå inn på grunnlagene i selve ankesaken. Dette gjelder særlig motpartens hovedanførsel om at det er de ankende parter eventuelle seterrettigheter som blir avgjørende.

Lagmannsretten finner her å måtte legge vekt på intervenientens anførsler, som på dette punkt i noen grad underbygges av de ankende parter uttalelse om det er et bredere grunnlag for søksmålet, konferer henvisningen foran til dokument nr. 100.

Lagmannsretten finner videre å måtte legge til grunn den pretensjon som intervenienten gjør gjeldende, nemlig at de hevder å ha de samme materielle rettigheter som de ankende parter. Selv om dette skulle føre til at det blir flere å dele fiske- og jaktrettighetene mellom, kan man ikke være enig med motparten i at det derved blir motstrid mellom intervenientens og de ankende parter interesser. Det avgjørende for vurderingen i denne relasjon må være at dersom de ankende parter taper saken, vil intervenientens mulighet for å vinne frem i et etterfølgende søksmål, være sterkt redusert. De rettigheter som intervenienten således pretenderer å ha, er derfor noe mer enn bare en rent økonomisk interesse i at de ankende parter vinner. Lagmannsretten finner imidlertid ikke grunn til å gå nærmere inn på spørsmålet om den såkalte prejudikatsinteresse kan begrense adgangen til intervensjon i nærværende sak, idet følgende forhold bør gi intervensjonsrett:

Som det fremgår av det foran anførte, har Inge Kroken seterrettigheter på linje med de ankende parter. Hans søksmålsinteresse er derfor tilsvarende deres i relasjon til spørsmålet om rettslig interesse ved saksanlegg, jf tvml. § 54. At han har avstått fra søksmål tidligere, bør ikke avskjære muligheten for hjelpeintervensjon. Det må også kunne legges til grunn at de øvrige intervenienter har den nødvendige rettslige interesse for selv å kunne gå til sak, jf ovennevnte § 54. Da må man som utgangspunkt også kunne opptre som hjelpeintervenient, jf Schei: L.c. side 184. Det kan her tilføyes at

prosessøkonomisk vil det neppe bety noe for motpartens eventuelle omkostningsansvar om en bare tillater intervensjon for Kroken eller tar med de øvrige.

Lagmannsretten finner etter dette at intervenienten har den nødvendige rettslige interesse for svak hjelpeintervensjon. Man antar at slutningen bør utformes etter dette.

Spørsmålet om saksomkostninger bør utstå til den dom eller kjennelse som avslutter hele saken.

Kjennelsen er avsagt av forberedende dommer som enedommer, jf tvml. § 166.

S l u t n i n g :

1. De personer som er oppgitt i prosesskrift til Eidsivating lagmannsrett av 18. desember 1991 (dokument nr. 64) gis rett til å opptre som hjelpeintervenienter.
2. Saksomkostningsspørsmålet utstår til den dom eller kjennelse som avslutter hele saken.

Ola Melheim

Bekreftes for
førstelagmannen:

H. Fegn